

Virserums hembygdsblad 6/17

Strömsholmens historia

Många förknippar nog Strömsholmen med hotellet som hade samma namn. Men historien är mer spännande än så. På 1800-talet var själva kyrkbyn ett mycket litet samhälle medan befolkningen i byarna dominerade. I kyrkbyn fanns 4 gårdar men i Misterhult fanns det 20, i Björkmossa 11, Kråketorp 10 etc. En av gårdarna i kyrkbyn var Holmen (eller Mellangården) som hade beteckningen Virserum No 1.

Den som framför allt ändrade på situationen i kyrkbyn var snushandlaren Gustaf Gabriel Sjögren. Han hade flyttat till Virserum 1825 och erhållit rättighet att här bedriva snushandel. Under de följande åren grundar han ett flertal nya verksamheter som förlades till Holmens mark.

1825 övertar Sjögren ett oljeslageri
1831 arrenderar han fall- och vattenrätt
1832 anlägger ett engelskt garveri
1835 erhåller privilegier för ett pappersbruk
1838 anlägger ett pottaskebruk
1840 uppför en såganläggning
1842 terpentint- och fernissfabrik
1844 ett färgeri
1845 vadmalsstamp.

Sjögren avlider 1846 i en svår lunginflammation, endast 44 år gammal. Efter hans död uppstår vissa rättstvister men 1851 tillträder Nils Peter Larsson i Björkmossa som ny ägare. Larsson stannar kvar några årtionden. Senare köptes Holmen av Rudström som i sin tur sålde fastigheten till kassören August Petersson. Han hade tidigare bott i kontor Svenssons hus (Frålsegården) och när han flyttade in i huvudbyggnaden byggde han till huset med en tredje våning.

Kassören Petersson avled den 26 december 1917 och två år senare förvärvades huset av Oskar Edvard Ekelund. Han bodde kvar där till sin död och sedan förvärvades fastigheten av Albin Johansson, Vimmerby. Under 1936 fördes förhandlingar mellan honom och municipalsamhället om förvärv av all mark tillhörig Holmen (alltså inte bara den mark som var omfluten av Virserumsån båda grenar) och överenskommelse kunde så småningom träffas om förvärv till ett pris av 65.000 kr. Genom detta köp fick samhället möjlighet att stycka av tomter till försäljning för uppförande av bostadshus. Härigenom kunde den stora efterfrågan på tomtmark tillgodoses.

Men redan 1932 hade Arvid Sandell och hans maka Anna förvärvat själva byggnaden där de öppnade Hotell Strömsholmen. Arvid drev en möbelaffär i Hultsfred under åren 1913-1930 och han tillhörde under en period även kommunalfullmäktige där. Innan makarna flyttade till Virserum hade de varit bosatta i Berga ett par år.

Sedan hotellet öppnades blev det en viktig samlingspunkt för alla större tilldragelser. Visserligen fanns även Virserums hotell kvar (ibland kallad för Jönssons hotell) men de stora tillställningarna ägde rum på Hotell Strömsholmen. Här firades man sina födelsedagar och bröllop men även begravningsmiddagar. Kommunens officiella representation ägde rum på hotellet.

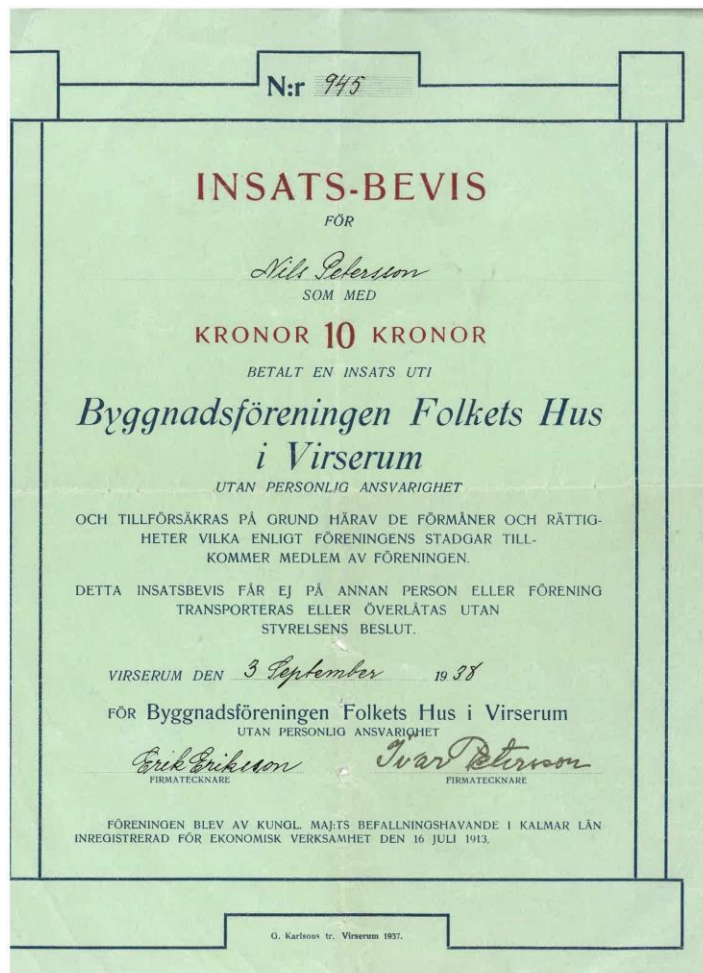
Under många år vägrades dock hotellet att servera pilsner och andra alkoholhaltiga drycker. Det sägs att vid större privata middagar tog gästerna med sig egna drycker som placerades i ett litet sidorum och dit kunde herrarna (inte damerna) gå för att inmundiga de medhavda varorna.

Bredvid hotellet låg också ett par andra mindre byggnader varav en ägdes av Folkets Hus-föreningen (det s.k. Annexet). I takt med att samhället växte ökade också behovet av större samlings-salar för föreningsverksamhet och andra aktiviteter. Visserligen fanns Ordenshuset, men det byggdes inte om och utvidgades förrän på 1950-talet. Ritningar till ett nytt Folkets Hus togs fram redan 1937, men då ansågs projektet vara för stort och ritningarna omarbetades senare i flera omgångar. Föreningen hade också inköpt en tomt vid Ekebergsgatan för ett blivande Folkets Hus.

Tanken på ett stort Folkets Hus ledde så småningom till att förhandlingar upptogs mellan föreningen och Arvid Sandell om ett förvärv av hotellfastigheten med omgivande mark. Tanken från föreningens sida var att här uppföra ett modernt Folkets Hus. Dessa förhandlingar slutade med att Strömsholmen såldes till Folkets Hus-föreningen den 10 april 1945. Köpesumman uppgick till 70.000 kr. I köpeavtalet fanns dock en klausul att hotellet hade rätt att under några år fortsätta med hotellverksamheten. Denna klausul förlängdes sedan i olika omgångar.

Under 1952 hade planerna på det nya Folkets Hus avancerat så långt att färdiga ritningar förelåg. Byggnaden skulle placeras i parken mitt emot hotellet och på andra sidan av den väg som går tvär igenom Strömsholmen.

Enligt förslaget skulle byggnaden uppföras i tre plan innehållande bl.a. fest- och möteslokaler, teater- och biografsalong med 358 platser och scen samt biblioteks- och studie- lokaler samt expedition.

Föreningens ekonomi tillät inte att planerna kunde realiserats och frågan blev därför vilande. Under 1959 diskuterades istället ett alternativt förslag som innebar att Annexet skulle byggas till och inrymma en del av de tidigare förslagen. Något Folkets Hus kom dock aldrig till stånd.

Själva hotellrörelsen upphörde 1965. Föreningen kunde därefter inte hitta någon verksamhet för hotellbyggnaden och 1973 revs huset. Fastigheten med markområde såldes 1983 till kommunen för 140.000 kr.

Virumsvallens historia

Efter att VSGF påbörjat sin verksamhet 1909 blev fotbollen en av flera verksamhetsgrenar och som fortfarande finns kvar på föreningens program. Till en början spelade man sina matcher på en igenlagd åker på Kärringsryggen. Till en början arrenderade man

området men 1924 inköptes området för 2.000 kr. Efter köpet började föreningen förbättra spelplanen, men det skulle dröja till åren 1932-33 innan en mer omfattande förändring vidtogs. Föreningen insåg dock snart att det fanns behov av en mera tidsenlig idrottsplats. I december 1936 tillsattes därför en kommitté som fick i uppdrag att undersöka möjligheterna att få en ny idrottsplats till stånd.

Kommittén undersökte olika alternativ till placering av en ny idrottsplats samtidigt som man arbetade för att hitta finansieringsmöjligheter. Ett viktigt framsteg gjordes på våren 1939 då de municipala myndigheterna ställde ett markområde på 30.000 m² till förfogande. Det var samma område som senare blev Virumsvallen. VSGF skulle få arrendera marken under 25 år mot en avgift av 10 kr per år. Området granskades av Tipstjänsts representant kapten Frisk och det vann hans fulla gillande. Från Riksidrottsförbundets idrottsplatskommitté tillkallade föreningen schaktmästaren Gunnar Oskarsson för utredning och upprättande av kostnadsförslag. I ett första förslag uppskattades kostnaderna till 43.000 kr, men i den slutliga summan ingick även anläggandet av Östra Långgatans fortsättning med ca 300 m.

Andra världskriget med dess kristidsförordningar och beredskapsinkallelser innebar att planerna fick läggas på is. Men i april 1941 beslutades att bilda en ekonomisk förening (Virserums idrottsplatsförening u p a) som ansvarade för idrottsplatsens anläggande. Redan på hösten 1941 påbörjades en del förberedande arbeten, då området, som tidigare varit odlat, plöjdes upp och befriades från lösa stenar. Våren därpå fortsatte man med sprängning och bortforsling av sten och utbyggnaden av Östra Långgatan färdigställdes under sommaren samma år.

Så fortsatte arbetet under flera år men midsommaraftonen 1946 var det dags för invigning med pompa och ståt. Ett förstärkt VSGF invigningsspelade med allsvenska Degerfors IF (med Bertil Nordahl i spetsen) och vidare bjöds åskådarna på nationella tävlingar i friidrott.

Sedan invigningen har Virumsvallen utvecklats ytterligare. VSGF inköpte 1957 mark söder om och i nära anslutning till Virumsvallen för att anlägga en landisbana (då var det bandy som gällde). Sedan VSGF istället börjat satsa på ishockey diskuterades anläggandet av en konstfrusen ishockeybana. Denna kunde invigas vintern 1968.

Röd mässhake

Den röda mässhaken invigdes första söndagen i advent 1942. Samtidigt tog den nya kyrkohandboken för första gången i bruk. Mässhaken hade tillverkats på Libraria och kostade då 550 kr (inkl. oms). Det var den kyrkliga syföreningen som skänkte mässhaken till kyrkan.

Mässhaken är tillverkad i siden liksom korset, som är belagt med bokstäverna IHS.

Med tiden blev mässhaken lite sliten och 1977 renoverades den av Libraria. Kostnaden för rengöring och övriga åtgärder uppgick till 585 kr (exkl. moms).

GES UT AV VIRSERUMS HEMBYGDSFÖRENING
Bli medlem genom att betala in 100 kr på bg 5241-0263.